

Zapiski bibliograficzne

ZIEMIE ZACHODNIE

„ZARANIE ŚLĄSKIE”. Kwartalnik, zeszyt 2/1965. Wydawnictwo Śląskiego Instytutu Naukowego, Katowice—Cieszyn 1965, 174 ss.

Zeszyt powyższy otwiera szkic J. Kucjanki, omawiającej działalność organizacyjną i literacko-publicystyczną Maksymiliana Jasionowskiego (1887—1867), samorodnego twórcy śląskiego. W następnym artykule M. Orzechowski przedstawia — na podstawie materiałów z *Deutsches Zentralarchiv*, Merseburg — polską akcję plebiscytową na rzecz Górnego Śląska w Nadrenii i Westfalii, stwierdzając w zakończeniu, że wywarła ona „istotny wpływ na kształtowanie się świadomości narodowej i postawy politycznej nadreńsko-westfalskich Górnoślązaków”. W kolejno opublikowanych opracowaniach T. Fałęcki omawia niektóre problemy niemieckiego szkolnictwa mniejszościowego w woj. śląskim w latach 1926—1928, a R. Buchała — w dwudziestą rocznicę umowy poczdamskiej — zagadnienia powojennego transferu Niemców.

W następnym dziale pisma (*Materiały i miscelanea*) S. Spychalski kreśli sylwetki niektórych uczniów b. *Burggymnasium* w Opolu; A. Szefer publikuje nieznane dotąd dokumenty (odnalezione w archiwum w Opawie), dotyczące działalności tzw. *Freikorpsu* w rejonie bielskim w okresie maj—wrzesień 1939 r.; K. W. Budzoń pisze o powstaniu i rozwoju organizacyjnym rad narodowych w woj. śląsko-dąbrowskim w latach 1945—1947; D. Czauderna — o procesie integracji społecznej w Tychach; F. Lyra zaś o utrzymywaniu się języka polskiego w najstarszych osadach polskich w USA. Zeszyt zamykają recenzje oraz kronika.

Śląski Kwartalnik Historyczny „SOBÓTKA” nr 1a/1965. Wrocławskie To-

warzystwo Miłośników Historii. Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo, Wrocław 1965, 241 ss.

Zeszyt specjalny, poświęcony 20-rocznicy powrotu Dolnego Śląska do Polski. Numer otwiera rozprawa E. Maleczyńskiej pt. *Rola i znaczenie naukowego środowiska wrocławskiego w rozwoju badań historycznych w Polsce Ludowej* (autorka omawia głównie prace powstałe w drugim dziesięcioleciu PRL). W następnych artykułach K. Fiedor charakteryzuje miejsce Dolnego Śląska w gospodarce międzywojennych Niemiec oraz w ekonomice Polski Ludowej; M. Orzechowski charakteryzuje wrocławską klasę robotniczą: jej liczebność, pochodzenie terytorialne i społeczne, stopień wykształcenia, położenie materialne, udział w życiu społecznym i politycznym; C. Buczek pisze o procesach adaptacji i integracji społecznej na wsi dolnośląskiej, analizując to zagadnienie na przykładzie repatriantów z Jugosławii, którzy w latach 1946—1947 osiedlili się w pow. bolesławickim; dzieje huty szkła kryształowego „Julia” w Szklarskiej Porębie w latach 1946—1964 kreśli W. Trznadel. Kolejne rozprawy to: J. Trzynadłowski, *Wrocławski ośrodek wydawniczy — początki i rozwój*; A. Basaka, *Problematyka dziejów Polski Ludowej na łamach „Zarania Śląskiego” i „Kwartalnika Opolskiego”*.

Na osobną uwagę zasługuje opublikowany i opatrzony krótkim komentarzem przez C. Madajczyka memorial Frítza Brachta o planach hitlerowskich na Górnym Śląsku. Numer zamykają wspomnienia A. Derenia, K. Maleczyńskiego, M. Wąsowicza z pierwszego okresu pracy w wyzwoleonym Wrocławiu oraz zestawienie materiałów z prasy dolnośląskiej, dotyczących organizowania się nauki polskiej w tym mieście.